

Силабус курсу

Методика навчання іноземних мов

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014.022 Середня освіта (Німецька мова і література)

Освітньо-професійна програма: «Німецька мова та література»

Рік підготовки – 3, семестр – 5, 6

Компонент освітньої програми: обов'язкова

Кількість кредитів – 8

Мова викладання: німецька

Керівник курсу

кандидат педагогічних, доцент Ломакович Валентина Ярославівна

Контактна інформація: walentajn@gmail.com

Опис дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Методика навчання іноземних», яка базується на модулі програми, розробленої Гете-інститутом DLL- «Вчимося навчати німецької»: DLL 6, DLL1 є: формування знань та умінь у галузі викладання та навчання іноземної мови та розвиток практичної методичної компетенції здобувачів вищої освіти; знання головних факторів впливу на заняття іноземної мови (Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти, навчальні програми (шкільні, університетські), навчальні плани), уміння планування та розуміння структури заняття; вивчення основних концепцій цілей навчання/компетенцій, дидактично-методичних принципів, які лежать в основі діяльності вчителя на уроці; розробка актуальних орієнтирів для щоденного планування вчителя, ознайомлення з новими формами планування. До завдань дисципліни належить: систематичне спостереження завдань на базі відеоматеріалів та аналізу навчальної діяльності на практичних заняттях з іноземної мови, які слугують основою для розуміння заняття та вдосконалення власних професійних компетенцій шляхом критичного аналізу педагогічних та дидактичних концепцій; проведення проекту практичного дослідження на завершення модуля, під час якого учасник аналізує заняття у визначеному індивідуальному аспекті. Особливістю цього силабуса є те, що вивчення курсу здійснюється за методикою змішаного навчання (blended learning), тобто аудиторні заняття комбінуються із опрацюванням завдань і вправ на навчальній онлайн-платформі Гете-інституту та самостійною роботою студентів. Після успішного виконання завдань теоретичної частини та Praxiserkundungsprojekt – навчально-дослідницького проекту методичного спрямування здобувач має нагоду отримати від Гете-інституту підтвердження про участь – типовий документ інституції, сертифікат. Таке підтвердження надає студентам низку переваг: здобуття професійного досвіду, підвищення якості мовної підготовки, переваги під час працевлаштування на посади, пов'язані з викладанням німецької мови, у тому числі і за кордоном, високі шанси на працевлаштування у представництва Гете-інституту не лише в Україні, але й за кордоном.

Навчальний контент

Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1 Einflussfaktoren auf den Unterricht	

Тема 1. Der Gemeinsame europäische Referenzrahmen.	Уміти оцінювати проінформованість про важливі аспекти Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти і визначати значення та їх вплив на планування власного заняття.
Тема 2. Handlungsorientierung, Kompetenzorientierung und weitere Prinzipien	Знати концепції дидактично-методичних принципів, які лежать в основи прийняття методичних рішень, різноманітні дидактично-методичні принципи, такі як діяльнісний, компетентісний тощо.
Тема 3. Kann-Beschreibungen.	Розуміти концепції опису оцінювання умінь (дескрипторів), рівнів володіння мовою.
Тема 4. Standarts beim Lehren und Lernen von Sprachen.	Знати поняття «стандарт» у галузі вивчення іноземних мов, впливу та доцільності його застосування на занятті ІМ.
Тема 5. Curriculum und verwandte Konzepte.	Знати новітні дискусії щодо терміну «Програма» та її споріднені поняття.
Змістовий модуль 2 Unterricht planen	

Тема 6. Vorgaben für Unterrichtsplanung, Leitfragen der Unterrichtsplanung.	Знати, на що слід опиратися при плануванні заняття, уміти оцінювати значення навчальної програми, навчального плану, книги для вчителя.
Тема 7. Was will ich erreichen?	Знати види цілей навчання на занятті ІМ, уміти їх формулювати, підбирати до головних цілей навчання -часткові.
Тема 8. Wo stehen meine Lernenden?	Враховувати при плануванні уроку вихідний рівень знань студентів та гетерогенність групи.
Тема 9. Was tun Lernende, um das Lernziel zu erreichen?	Розуміти значення відбору видів діяльності учнів з метою досягнення навчальних цілей.
Тема 10. Wie arbeiten die Lernenden zusammen? Womit arbeiten die Lernenden?	Уміти відбирати підходящі форми роботи та взаємодії учнів на уроці та їх критерії.
Тема 11. Wie präsentiere ich die Lehr-/Lernmaterialien? Was tut die Lehrerin/der Lehrer?	Знати значення вибору, критеріїв навчальних матеріалів, уміло їх застосовувати і презентувати, розуміти роль вчителя на уроці.
Тема 12. Wie evaluiere ich das Erreichen von Lernzielen?	Розуміти значення неформального оцінювання для планування заняття, уміти оцінювати досягнуті цілі за допомогою різних методів.
Тема 13. Modelle für Unterrichtsplanung. Phasen im fremdsprachlichen Unterricht.	Знати головну структуру заняття ІМ, його етапи, уміти підбирати послідовності для конкретного навчального заняття, уміти переформовувати їх.
Тема 14. Phasenmodelle.	Знати основні етапи уроку, бути ознайомленим з різними моделями занять.

Тема 15. Aufgabenorientiert planen.	Уміти планувати комунікативне завдання із врахуванням випереджувального принципу.
Тема 16. Planen nach didaktisch-methodischen Prinzipien.	Знати та уміти розпізнавати дидактично- методичні принципи, уміти називати їх індикатори (ознаки), застосовувати на конкретному уроці.
Тема 17. Ein Blick in den Unterricht. Selbst Unterricht planen.	Вміти планувати урок за заданою схемою, вести цілеспрямоване спостереження уроку.
Змістовий модуль 3 Підготовка до вчителювання	Уміти розв'язувати конкретні методичні задачі під час проходження педпрактики у школі.
Змістовий модуль 4 Praxiserkundungsprojekte planen	Уміти розробляти, проводити та презентувати навчально-дослідницький проект методичного спрямування.
Змістовий модуль 5 Lehren verstehen	
Тема 18. Pädagogische Vorbilder. Persönliche Lehrphilosophie.	Знати позитивні та негативні приклади дій вчителя ІМ, аналізувати автопортрети різних вчителів, вміти описувати власний.
Тема 19. Die Kontextfaktoren des Lehrens.	Бути знайомим з різними контекстами оточення, які впливають на дії вчителя на уроці, аналізувати свої власні досвіди.
Тема 20. Die Komplexität von Unterricht. Die Paradoxien des Lehralltags.	Знати чинники, які впливають на заняття та його планування.
Тема 21. Normative Entscheidungen. Kompetenzen.	Знати та розуміти значення нормативних рішень для вибору діяльності вчителя на уроці, важливі компетенції для професії вчителя.
Змістовий модуль 6 Spielräume gestalten	
Тема 22. Zentrale Beziehungen im Unterricht.	Знати форми організації навчання, створення позитивних умов навчання.
Тема 23. Das Klassenzimmer als Landschaft. Das Klassenzimmer als Kultur.	Розуміти значення організації класного приміщення на процес навчання.
Тема 24. Das Lernen als individueller und sozialer Prozess. Das Lernklima.	Розуміти як відображені педагогічні та соціальні цілі в організації навчального простору.
Тема 25. Das Klassenzimmer als Kommunikationszentrum. Das kommunikative Potenzial des Klassenraums.	Знати яку роль відіграє мова ведення уроку, форма виправлення помилок та вказівок, відбір вербальних та невербальних засобів, враховувати та передбачати частку мовлення кожного учня на уроці.
Тема 26. Die Qualität der Unterrichtskommunikation.	Знати засоби впливу та методи забезпечення позитивного спілкування на занятті.
Тема 27. Das Klassenzimmer als Trainingsplatz, Bühne, Werkstatt.	Розуміти, що класна кімната може бути місцем для тренування, сценою, майстернею.
Змістовий модуль 7 Professionalität entwickeln	
Тема 28. Das Verhältnis Theorie und Praxis	Краще розуміти зв'язок між теоретичними знаннями та практичною діяльністю на уроці.

Тема 29. Lehrende als Forschende.	Знати як функціонують власні дослідження, пошуки вчителя і їх значення для його професійної діяльності.
Тема 30. Praxiserkundungsprojekte planen.	Уміти розробляти, проводити та презентувати навчально-дослідницький проект методичного спрямування.
Змістовий модуль 8 Підготовка до вчителювання	Уміти розв'язувати конкретні методичні задачі під час проходження педпрактики у школі.

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОНП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність застосовувати здобуті знання у практичних ситуаціях та різних життєвих контекстах.
ЗК 5	Навички системного використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК8	Здатність бути критичним і самокритичним, генерувати нові ідеї, працювати в команді, виявляти самодисципліну.
ЗК10	Здатність працювати автономно.
ЗК12	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК13	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ФК 1	Здатність аналізувати й прогнозувати навчальну діяльність учнів, а також професійну діяльність.

ФК 2	Здатність до письмової й усної комунікації іноземною мовою.
ФК3	Здатність застосовувати основні знання з галузі педагогіки, філології на практиці, здатність оперувати науковою термінологією.
ФК 5	Здатність планувати і організувати навчально-виховний процес і позакласну роботу з німецької мови, другої іноземної мови і зарубіжної літератури
ФК6	Здатність проводити уроки і позакласні заходи з німецької і

	другої іноземної мови та зарубіжної літератури з урахуванням особливостей ступеня навчання, здійснювати контроль за результатами навчально-виховної діяльності учнів.
ФК 7	Здатність використовувати професійні знання і практичні навички в галузі лінгвістики, літературознавства, методики навчання іноземних мов і культур, зарубіжної літератури
Програмні результати навчання	
ПРН 1	Могти засвоювати багатофункціональний комплекс знань та умінь, необхідний для особистісної реалізації, розвитку, соціальної інтеграції та працевлаштування.
ПРН 2	Аналізувати стан і можливості поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.
ПРН 3	Організовувати наукові і науково-педагогічні дослідження у галузях філології і методик викладання філологічних дисциплін.
ПРН 4	Могти здійснювати перевірку педагогічного процесу відповідно до схвалених планів, норм і вимог, інструкцій та рішень.
ПРН 5	Володіти різноплановими методами і способами перевірки знань з німецької мови і літератури, другої іноземної мови, зарубіжної літератури.
ПРН 9	Організовувати різні форми і способи навчальної, навчально-методичної, наукової, творчої та інших видів діяльності, які певним чином стосуються філології чи педагогіки.
ПРН 10	Могти забезпечувати навчально-виховний процес відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проектами.
ПРН 19	Могти управляти процесами навчальної діяльності, виховання та розвитку особистості учня.

Літературні джерела

1. Гальсакова Н.Д., Гез Н.И. Теория обучения иностранным языкам. Лингводидактика и методика: учеб. пособие для студ. лингв. ун-тов и фак. ин. яз. высш. учеб. заведений. 3-е изд. стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 336 с.
2. Гальсакова Н.Д. Современная методика обучения иностранным языкам. – М.: Аркти, 2003. – 192 с.
3. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. вид. С.Ю. Ніколаєва. Переклад з англ. – К.: Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Задорожна І.П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки: монографія. – Тернопіль: Вид-во ТНПУ, 2011. – 414 с.
5. Елизарова Г.В. Культура и обучение иностранным языкам. – СПб.: КАРО, 2005. – 352 с.
6. Квасова О.Г. Основы тестування іншомовних навичок і вмінь. – К.: Ленвіт, 2009. – 119 с.
7. Методика викладання іноземних мов у вищій школі / за ред.: Ю. О. Жлуктенко. – Київ : Вища школа, 1971. – 222 с.

8. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: курс лекцій: [навч.-метод. посібник для студ. мовних спец. осв.-кваліф. рівня «магістр»]. – Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.А. та ін. / за ред. Ніколаєвої С.Ю. – К.: «Ленвіт», 2010. – 332 с.
9. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. лінгв. ун-тів і фак. ін. мов вищ. навч. закладів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін./ під загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
10. Морська Л.І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов: Навчальний посібник. – Тернопіль: Астон, 2008. – 256 с.
11. Ніколаєва С.Ю. Основи сучасної методики викладання іноземних мов (схеми і таблиці): Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2008. – 285 с.
12. Пассов Е.И. Методика как теория и технология иноязычного образования. – Елец: ЕГУ им. И.А.Бунина, 2010. – 543 с.
13. Професійно орієнтоване навчання іноземних мов у старшій профільній і вищій школі: проблеми і перспективи : колективна монографія / Л. А. Сажко, Л. Я. Зеня, О. В. Бирюк та ін. / за заг. ред. Л. А. Сажко. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2015. – 225 с.
14. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах: колективна монографія/ під загальн. ред. С.Ю.Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2015. – 444 с.
15. Тарнопольський В. Методика викладання іноземних мов. Конспект лекцій. – Дніпропетровськ, 2002.
16. Buhlmann, Rosemarie / Ende, Karin / Kaufmann, Susan u.a. (2009): Deutsch für Zuwanderer: Rahmencurriculum für Integrationskurse Deutsch als Zweitsprache. Berlin: Cornelsen.
17. Ende Karin, Grotjan Rüdiger u. a. (2019): Curriculare Vorgaben und Unterrichtsplanung. Ernst Klett Sprachen. Stuttgart. S. 152.
18. Funk, Hermann (2010): Methodische Konzepte für den DaF-Unterricht. In: Krumm, Hans-Jürgen / Fandrych, Christian / Hufeisen, Britta u.a. (Hrsg.): Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Ein internationales Handbuch. Art. 104. Berlin/Wien: De Gruyter. S. 940–952.
19. Glaboniat, Manuela / Müller, Martin / Rusch, Paul u.a. (2005): Profile deutsch: Gemeinsamer europäischer Referenzrahmen. Lernzielbestimmungen, Kannbeschreibungen Kommunikative Mittel. Niveau A1 – A2 – B1 – B2 – C1 – C2 (Neubearbeitung). München: Langenscheidt.
20. Hallet, Wolfgang / Königs, Frank G. (2010): Lehrpläne und Curricula. In: HALLET, Wolfgang/ Königs Frank G. (Hrsg.), Handbuch Fremdsprachendidaktik. Seelze-Velber: Kallmeyer. S. 54–58.
21. Legutke Michael, Michael Schart (2018): Lehrkompetenz und Unterrichtsgestaltung. Klett-Langenscheidt, München. S. 199.
22. Legutke Michael (2010): Kommunikative Kompetenz und Diskursfähigkeit. In: Hallet, Wolfgang / Königs Frank G. (Hrsg.): Handbuch Fremdsprachendidaktik. Seelze-Velber: Kallmeyer. S. 70–75.
23. Curriculum für den sprachpraktischen Deutschunterricht an pädagogischen Fakultäten der Universitäten und pädagogischen Hochschulen. – К. : Ленвіт, 2004. – 256 с.
24. Dachlhaus, Barbara Fertigkeit Hören / Barbara Dachlhaus. – München. – Langenscheidt, 1994. – 192 s.
25. Ehlers S. Lesen als Verstehen / S. Ehlers. – Kassel. – Langenscheidt, 1998. – 112 s.
26. Funk H. und Koenig N. Grammatik lehren und lernen / H. Funk und N. Koenig. – München. – Langenscheidt, 1996. – 160 s.
27. Kast B. Fertigkeit Schreiben / B. Kast. – Langenscheidt, 1995.
28. Kaufmann S., Zehnder E., Vanderheiden E. Fortbildung für Kursleitende Deutsch als Zweitsprache. Band 2, Didaktik und Methodik / S. Kaufmann, E. Zehnder, E. Vanderheiden, Max Hueber Verlag, 2008.
29. Neuf-Munkel G. Fertigkeit Sprechen / G. Neuf-Munkel u. a. – Langenscheidt, 1994.
30. Neuner G. u. a. Übungstypologie zum kommunikativen Deutschunterricht / G. Neuner u. a. – Langenscheidt, 1981.

Політика оцінювання

- **Політика щодо кінцевих строків та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижче (75% від можливої максимальної кількості балів за вид завдання). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування і користування чужими зошитами і матеріалами під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
5 семестр	
ЗМ 1	25
ЗМ 2	60
ЗМ 3 (підготовка до вчителювання)	5
ІНДЗ (практично-навчальний проект)	10
6 семестр	
ЗМ 1	10
ЗМ 2	20
ЗМ3	40
ЗМ4	15
ЗМ 5(підготовка до вчителювання)	5
ІНДЗ (практично-навчальний проект)	10

До силабусу додано такі матеріали:

- 1) навчально-методичний комплекс (методичні розробки практичних занять з необхідними матеріалами для їх проведення, банк зразків питань для підготовки та проведення навчально-методичних проектів; питання для спостереження під час практики у школі;
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE, наданий Гете-Інститутом (Німеччина).